

סדר העבודה בבוקר ולג ע"א "אביי מסדר" - לד ע"א "ביום לאחר"

אביי מתאר את סדר העבודה הנעשית בבית המקדש בבוקר (ביום חול הכולל: סידור המערכה של מזבח החיצון והפנים, הקרבת קורבן התמיד, הטבת המנורה, הקטרת הקטורת, מנחת חביתין של כה"ג. וביום קודש הכולל: קורבן מוסף, והקטרת ביזכי הלבונה שהורדו משולחן הפנים) בשם המסורת הנהוגה בישיבה, ובשם אבא שאול.

העבודה	הסברה	הוכחה לקידומה לפני העבודה הבאה לאחריה
מערכה גדולה	סידור המערכה הגדולה שעל המזבח החיצון, שעליה הוקרבו כל הקורבנות	"צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו" (ויקרא ו, ב), כוונת ה"מוקדה" למערכה הגדולה, ולאחריו ציווי "תוקד" שכוונתו למערכה השנייה של קטורת (יש צד שהמערכה הגדולה הינה החשובה וצריך להקדימה מפני שכל הקורבנות קרבים עליה וכל הקטורות (למעט הקטורת הזו) וכפרתה מרובה, ויש צד שהמערכה השנייה היא החשובה וצריך להקדימה (בניגוד לסדר בפסוק) מפני שמכניסים מגחליה אל הקודש פנימה. ויש להעדיף את המערכה הגדולה: א. כפרה עדיפה מגחלים. ב. במידה ואין גחלים למזבח הפנימי לוקחים מגחלי המערכה הגדולה, ונמצא שאף גחליה ראויים להיכנס אל הקודש פנימה).
מערכה שנייה של קטורת	סידור המערכה הבינונית שעל המזבח החיצון, שממנה ניטלו גחלים להקטרת הקטורת	"ובער עליה הפהן עצים בבקר ובקר ועוד עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים" (שם, ה) הכוונה ב"עצים" לסידור שני גזירי העצים, והפסוק עוסק בסידור המערכה הגדולה (שעורכים עליו את איברי העולה), ונלמד מהפסוק (אחד מ"עליה" מיועד לציווי עצמו שישים את העצים מעל המערכה ולא מצידה, והשני ללימוד זה) שצריך את העצים לשים דווקא "עליה", ולא על המערכה השנייה. מכאן משמע שבשעה שמביאים הכוהנים את שני גזירי העצים כבר שתי המערכות מסודרות (ולכן ישנו ציווי מפורש "עליה").
סידור שני גזירי העצים	ישנה מצווה לסדר על המערכה הגדולה שני גזירי עצים	בסידור שני גזירי העצים כתוב "ובער עליה הפהן עצים בבקר בבקר" (שם, ו) ובדישון המזבח הפנימי כתוב "והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהיטיבו את הגרית יקטירנה" (בוודאי הכוונה גם לדישון המזבח שיעשה "בבקר בבקר", כי לא ניתן להקטיר לפני הדישון) (שמות לז, י) ישנה עדיפות להקדים את סידור העצים שהינם מכשירי מצווה והכנה, לדישון המזבח הפנימי והקטרת הקטורת (אע"פ ששני גזירי העצים סודרו על המערכה הגדולה, והגחלים למזבח הפנימי נלקחו מהמערכה השנייה, עדיין נחשבים העצים כמכשירי מצווה: א. רבי ירמיה - עצים בכלליות הינם מכשירי הקטורת. ב. רבינא - הואיל וסידר את המערכה הגדולה גומרה, ואז הולך להיכל פנימה לדשן את המזבח. ג. רב אשי - עצי המערכה הגדולה אכן משמשים לגחלי המזבח הפנימי, במידה ואין מערכה שנייה).
דישון מזבח הפנימי	סילוק האפר וניקוי המזבח הפנימי, כהכנה להקטרה	אביי: כך אני יודע במסורת, ואיני יודע כיצד להסביר זאת. רבא: אין מעבירין על המצוות, ובכניסתו להיכל פוגע הכוהן ראשית במזבח הפנימי שהינו משון מעט לפני מהמנורה (השולחן בצפון, המנורה בדרום ומזבח הפנים יוצרים בעמידתם משולש, ואינם עומדים בקו ישר, כי השולחן והמנורה צריכים לראות זה את זה מהכתוב "ואת המנורה נכח השלחן" (שמות כו, לה). [רבא: שמע מינה, בעת שאוחז את התפילין יש להניח את התפילין של יד, כי אין להעביר על המצוות, ורק לאחר מכן מניח את תפילין של ראש].
הטבת חמש הנרות	ניקוי חמש הנרות של המנורה (כיוון שמתחיל להיטיב את הנרות, הוא מטיב את רובן. ואינו מטיב שש נרות בתחילה, ולאחר מכן נר אחד כי כתוב "בהיטיבו את הנרות", ואין לשון נרות פחות משתי נרות)	אביי: המילים "בבקר בבקר" בסידור שני גזירי העצים "ובער עליה הפהן עצים בבקר בבקר" (שם) מיותרות (שלא נלמד מהן דבר, אלא הלימוד היה מסברא. כ"ל), ולכן נלמד מכל אחת מהן ("שזו מדה בתורה: דבר שאינו ענין לו - תנהו ענין לחבירו. רש"י): א. להקדים הטבת חמש הנרות (שנאמר בה שלוש פעמים "בבוקר": 1. הייתור "בבקר". 2. "בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות") לדם התמיד (שנאמר בו פעמים "בבוקר": 1. הייתור "בבקר". 2. "את הכבש אחד תעשה בבקר"). ב. להקדים דם התמיד (שנאמר בו פעמיים. כ"ל. ובנוסף יש בעולת התמיד כפרה על עשה ועל לאו הניתק לעשה. לו ע"א) להטבת שתי הנרות (שנאמר בה פעמיים: "בבקר בבקר בהיטיבו").
דם התמיד	שחיתת זריקת דם הכבש בן שנה של קורבן התמיד	רב פפא: ייתכן שהשימוש במילים המיותרות "בבקר בבקר" ייעשה באופן אחר: א. להקדים דישון מזבח הפנימי (שנאמר בו שלוש פעמים "בבוקר": 1. הייתור "בבקר". 2. "בבקר בבקר... יקטירנה") לדם התמיד (שנאמר בו פעמים "בבוקר": 1. הייתור "בבקר". 2. "את הכבש אחד תעשה בבקר"). ב. להקדים דם התמיד (שנאמר בו פעמיים "בבקר", ומכפר) להטבת שתי הנרות (שנאמר בה פעמיים "בבקר")? (ע"פ רב פפא סדר העבודות הינו: דישון מזבח הפנימי, דם התמיד, הטבת חמש הנרות, הטבת שתי הנרות). ד: לא ניתן להעמיד כרב פפא, ניחא לשיטת ריש לקיש שסובר שמחלקים את הטבת הנרות לחמש ושתיים כדי שיורגש רעש בעזרה - אזי ניתן להצמיד את שתי העבודות, והכהן יטיב את הנרות יצא מהעזרה, ויחזור ויטיב את שני הנרות הנותרים. אך לשיטת רבי יוחנן שסובר שמחלקים את הטבת נרות מהכתוב "בבקר בבקר" שיש לחלק את הטבת הנרות לשני חלקים בבוקר - באיזו עבודה יפסיק בין שתי ההטבות? רבינא: כיצד אביי לומד מהייתור המילים "בבקר בבקר", הרי נלמד מהן להקדים סידור שני הגזירים למערכה שנייה של קטורת? רב אשי: הרי למדנו בסדר העבודות להיפך, ששתי המערכות כבר מסודרות בשעה ששם את שני גזירי העצים (ולא נאמר לשים דווקא "עליה". כ"ל. ולכן המילים מיותרות).
הטבת שתי הנרות	ניקוי שתי הנרות הנותרות של המנורה	"בהיטיבו את הגרית יקטירנה" (שמות לז, י) - מסדר הפסוק משמע שהטבת הנרות נעשית, ולאחריה הקטרת הקטורת.

קטורת	הקטרת הקטורת על המזבח הפנימי (שימת קטורת על גחלים שנלקחו מהמערכה השנייה)	בקטורת כתוב פעמיים "וְהִקְטִיר עָלָיו אֶהָרֹן קִטְרֹת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר", לכן היא קודמת לסידור איברי התמיד על המזבח שנאמר בה רק "בוקר" אחד "אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר" (שמות כט, לט). ולא ניתן לומר שאף בסידור איברי התמיד יש פעמים "בוקר", כפי שלמדנו לעיל ללמוד יתור "בוקר" אחד מסידור שני גזירי העצים, כי הלימוד מהיתור היה על הזאת דם התמיד ולא על סידור איברי התמיד. וכן לא ניתן לומר ש"כפרה עדיף" כי כפרה עניינה בדם, ולא בסידור האיברים. רש"י.
אברים	סידור איברי קורבן התמיד על המערכה הגדולה	עבודת התמיד הייתה הראשונה בעבודת על המערכה הגדולה, כולל מנחת התמיד. כמוכח מהברייתא (ספרא פ"ב ה"י): "מניין שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר? תלמוד לומר: "וְעָרְף עָלֶיהָ הָעֵלָה (ויקרא ו, ה)". ואמר רבא (על הברייתא): "הָעֵלָה" (בה"א הידיעה) - היא עולה ראשונה (עולת התמיד).
מנחה	הקטרת מנחת התמיד (עישרון סולת בלול ברביעית ההין שמן) על המזבח החיצון	"אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ לְהַקְרִיב אֹשֶׁה לָהּ עֹלָה וּמִנְחָה זֶבַח וְנֹסְכִים דָּבָר יוֹם בְּיוֹמוֹ" (ויקרא כג, לז), משמע שמיד אחרי העולה (עולת התמיד) יש להקריב את המנחה (בלא הפסקה של חביתין וכדו').
חביתין	מנחת כוהן גדול (מחצית מעשירית האיפה) שמוקטרת כליל על מזבח החיצון	חביתין הינה אף מנחה, לכן היא באה לאחר המנחה של עולת התמיד (כתוב על מנחת חביתין "וְעִשְׂרִית הָאִיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן רְבִיעִית הֵינֵן. עֹלֹת תְּמִיד" (במדבר כח, ה-ו). מכאן נלמד להסמיק את מנחת חביתין ככל הניתן לעולת התמיד. ומיד לאחר עולת התמיד לא ניתן מפני הכתוב "עֹלָה וּמִנְחָה" כ"ל. רש"י.
נסכין	ניסוך (שפיכת היין לתוך נקבי השיתין במזבח החיצון) יין התמיד (רביעית ההין יין)	"אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ לְהַקְרִיב אֹשֶׁה לָהּ עֹלָה וּמִנְחָה זֶבַח וְנֹסְכִים דָּבָר יוֹם בְּיוֹמוֹ" (ויקרא כג, לז), משמע שאחרי הזבח (עולת התמיד) יש להקריב את הנסכים (בלא הפסקה של קורבן אחר).
מוספין	קורבן מוסף של שבת	מחלוקת במסכת פסחים (נח ע"א) מה קודם מוספין או בזיכין: רבי ישמעאל: מוספין קודמים. אביי: מסתבר כמותו, על פי הלימוד לעיל שמקדמים את העבודה שכתוב בעניינה יותר פעמים "בוקר", הרי שבזיכין כתוב פעמיים "בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יַעֲרְכְנוּ לְפָנֵי ה' תְּמִיד", משמע שיש לאחר ככל הניתן, ושעבודת הזיכים תיעשה ביום. רבי עקיבא: בזיכין קודמים. טעמו מגז"ש מחביתין, בחביתין כתוב "חֶק עוֹלָם לָהּ כָּלִיל תִּקְטֹר" (ויקרא ו, טו) ובזיכין כתיב "קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא לוֹ מֵאֲשֵׁי ה' חֶק עוֹלָם" (ויקרא כד, ט), וכפי שחביתין קודם למוספים - כך בזיכין קודמים למוספים (לא ניתן ללמוד מהגז"ש אף להקדים את הזיכין לנסכין, ולעשותם מיד לאחר החביתין, ויש לעשות את הזיכין בבוקר, מהכתוב "בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת" שמשמע שיש לאחר ליום עצמו ולא בבוקר).
בזיכין	הקטרת בזיכי (ספלי) הלבונה שהיו על השולחן (שהושמו שבוע קודם)	קורבן התמיד הוא העבודה האחרונה הנעשית בעבודות על המזבח, מהכתוב "וְעָרְף עָלֶיהָ הָעֵלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֲלִבֵי הַשְּׁלֵמִים" (ויקרא ו, ה) מכאן שצריך להשלים (לעשות) את כל הקורבנות דווקא "עָלֶיהָ" על עולת הבוקר, ולא על עולת בין הערביים (ולאחריה אין לעשות שום קרבה).
תמיד של בין הערביים	קורבן עולת התמיד שנעשה בין הערביים	